

Knihy: Návrat československého marnotratného syna 7.

Další čtení na pokračování knihy ThDr. Josefa Novotného, která obsahuje čtrnáct biblických úvah pro písmáky.

Knihy

Návrat československého marnotratného syna 7.

ThDr. Josef Novotný byl nesporně nejvzdělanějším, současně však i prakticky nejschopnějším pracovníkem československých baptistů v první polovině 20. století se schopnostmi vůdčími, organizačními a řečnickými. Při svých hlubokých vědomostech a znamenité kvalifikaci vědecké byl mužem upřímné, dětinské víry a vroucí zbožnosti, velkým idealistou, laskavým rádcem, kamarádem, přítelem.

Vedle kazatelské a učitelské činnosti byl bratr Józsa Novotný velice činný i literárně. Novinový článek k jeho osmdesátinám nás informuje o tom, že napsal na padesát knih. Jsou to drobné i rozsáhlejší práce, v nichž se dovídáme mnohé o počátcích baptismu u nás, obsahovaly povídky a příběhy pro nejmladší generaci a byla mezi nimi i potřebná literatura pro studenty.

Dnešní čtení na pokračování je další úvaha z jeho útlé knížky biblických úvah pro písmáky *Návrat československého marnotratného syna*, která vyšla v roce 1932 v Praze:

Ne samým chlebem živ bude člověk.

MAT. 4. 4.

Chléb je veliká věc pod sluncem. Teprve když ho není, pozná člověk jeho cenu. Smrt hladem je jedna z nejohrovnějších smrtí. Z hladu člověk je schopen všeho, velkých dobrých činů, avšak také zlých. Vezměte dobrému člověku chléb a stane se hrdinou. Vezměte matce chléb pro její děti a ona bude ráda hladovět, jen když se její děti najedí. Vezměte chléb zlému člověku a stane se lidožroutem. Schiller praví, že svět je vlastně velká elipsa, jejímiž ohnisky jsou hlad a láska. Mají-li lidé hlad, nebo milují-li, pak dokáží velké činy. Nezapomeňme, že i v modlitbě Páně je vzpomenut chléb. A právě za války, když byla nouze o chléb, naučili jsme se vroucně modlit »chléb náš vezdejší dejž nám dnes«. Je prastarým slovanským zvykem vladaře a vůdce přivítat chlebem a solí. Právem vštěpují rozumní rodiče svým dětem úctu k chlebu a napomínají je, aby zbytky nepohodily lehkomyšlně.

Řekneme-li však chléb, myslíme tím často vůbec potravu. A mluvíme-li o zápasu o chléb, myslíme tím zápas jednotlivců i celých skupin o výživu. Zápas o výživu byl vždy velice drsný v dějinách. Celí národové opouštěli neúrodnou zemi a hledali úrodnou. Když pak narazili na jiné obyvatele, byl sveden boj o chleba. Tak Israelité opustili svoji rodnou zemi, protože v ní byl hlad a šli do Egypta, kde bylo chleba hojnost. Avšak tento boj trvá dodnes. Na několika

ostrovech tísni se sedmdesát milionů Japonců a hladoví, proto hledají v okolních zemích útočiště. A není pochyby, že buď jim bude vstup do jiných zemí dovolen, nebo budou o to bojovat, protože je doma čeká smrt hladem. Něco podobného se děje v Itálii. I celou světovou válku je nutno vedle jiných příčin i z tohoto stanoviska posuzovat.

Avšak přes význam chleba pro člověka, brzy se našli lidé, kteří viděli jasně, že sice chléb je velmi důležitý pro člověka, ale že není vše. Ve starém Římě křičel často dav na své vladaře: »Chceme chléb a hry.« Tedy už přidávali k požadavku chleba požadavek druhý. Chtěli mít živobytí a zábavu. Všem vám je jasno, že pokolení těchto lidí se udrželo dodnes. Jíst a bavit se! To přec je dnes heslem velice mnohých lidí. Dobře se najíst a pak zábava — to je životní program mnohých lidí. Není pochyby, že toto heslo stojí výš, než ideál, který končí u vyprázdněné mísy. Avšak ani životní cíl, který je vyčerpán jídlem a zábavou, nemůže stačit rozumnému člověku.

O něco výš je ideál, který naznačil Schiller, když pravil, že se světová elipsa točí kolem dvou ohnisek: hladu a lásky. On jistě zde hlavně myslí na lásku muže k ženě a naopak. A není pochyby, že láska muže k ženě a naopak je vznešený stav člověka. Avšak všem, kteří tuto lásku prožili a zvláště těm, kteří se v ní zklamali, musí být jasno, že ani tento ideál nestačí.

Jsou mnozí, kteří později přidali k těmto ideálům vědu a umění, tedy zkrátka kulturní svět. Avšak i na tomto poli se člověk dožije vedle mnohého uspokojení také velkého zklamání.

Tohle vše jsou vzácné statky pod sluncem, avšak Kristus a křesťané s ním praví, že to vše nestačí, že jsou dary, které stojí ještě výše, než vyjmenované možnosti.

Co jsou tyto nové poklady, které Kristus doporučuje, když praví, že ne samým chlebem živ bude člověk? Čím tedy?

Podívejme se blíže na Ježíšův vztah k chlebu a k ostatním věcem.

Jsou to hlavně tři místa z Nového zákona, která jasně ukazují vztah Ježíšův k hmotnému světu a k duchovnímu.

První místo je právě událost, ze které je vzat náš text.

Nesmíme si myslit, že pokušení »rciž ať kamení toto chlebové jsou«, znamenalo jen chléb pro něho. Obvykle se tím myslí, že pokušitel radil, aby věnoval svůj život jenom opatření dobré obživy pro sebe. Pochybuji. Pokušení tak nízké by nebylo pokušením pro tak vznešeného, jakým byl Ježíš. Pochybuji, že někdy přišlo pokušení Janu Husovi, aby celou noc hýřil. Taková myšlenka by byla lehce a velmi brzy odbyta. A pro Pána Ježíše pokušení musilo mít svůj význam a nějaký podklad. Já si myslím, že zde pokušitel spíše radil Ježíši, aby si zvolil za svoji doživotní metu opatřit hladovějícím krajanům slušnou obživu. »Rciž ať kamení toto chlebové jsou!« Pokus se z této kamenité země, z neúrodné Palestýny učinit úrodnou zemi, buď reformátorem zemědělcem! Nebo, nepůjde-li to, vyveď svůj lid z této neúrodné země jinam, tam, kde je dosti chleba. Nebo, vypuď cizince z této země, kteří ujídají potravu tvým krajanům.

A Pán Ježíš to jasně odmítá. Práví svoji významnou větu: »Ne samým chlebem živ bude člověk, ale každým slovem, vycházejícím skrze ústa Boží.« Boží Slovo je víc než chléb. Odmítám být pouhým vůdcem, který připravuje lepší skývu chleba svým bratřím. Chci víc. Chci být Pánem srdcí lidských.

A druhý příklad. Zástupové následují Ježíše a dlouho poslouchají jeho učení. Když jsou duchovně nasytění, Ježíš je pohostinský, stará se i o vezdejší blaho. Nasytí je. A hmotařští posluchači brzy zapomínají na sycení duší a oceňují hlavně sycení těla. Hned jsou nadšeni novým prorokem. Chtějí ho mít za krále. Tohle je člověk! Ježíš skutečně dovedl z kamení dělat

chléb. Nasytil velký zástup málem. Když však Pán Ježíš vidí, že jeho posluchači si ho volí za vůdce pouze pro vezdejší chléb, velmi sesmutní a odmítá vypočítavou korunovaci. Odchází smuten, protože je nepochopen. Jemu jde především o potravu duše, nikoliv především o potravu těla. Hledejte nejprve království Božího a spravedlnosti jeho a to ostatní bude vám přidáno. Tohle bylo vlastně opakování prvního pokušení. Nebo vyplnění a uskutečnění toho, co kdysi pokušitel jen naznačil. A Ježíš odolal oběma útokům.

Třetí případ je událost matky synů Zebedeových. Byla to dobrá matka, která chtěla nejlepší pro své děti. Arci náležela k oné skupině matek, kterým jde jen o vezdejší zaopatření dítek. Jsou to hodné matky, které bohužel nechápu neviditelný svět, jeho taje a bohatství a úplně přestávají na finanční zajištění existence svých dětí. Tato matka se dostala mezi posluchače Ježíšovy. Závratné výšky jeho duchovních programů, dalekosáhlé požadavky jeho mravního světa a jeho neúprosná opravdovost v náboženském světě šly bohužel mimo ni, jí nijak nezachyceny. Avšak tato milující a praktická matka dobře dovedla ocenit význam osobnosti Ježíšovy a správně vytušila jeho velký vliv v budoucnosti. Těšila se, že její synové jsou mezi nejbližšími přáteli tohoto podivuhodného muže. Lichotilo jí to. Musí toho plně využít pro své děti. Její synové musí mu být nejbližší. Vždyť jistě bude králem israelským. Stále o tom mluví. Což, aby jeden z jejích synů, až bude Ježíš v Jerusalemě králem, byl ministrem vnitra a druhý zahraničí? Jeden po pravici a druhý po levici Ježíšově. Ano. Tak budou její synové nejvyšší. Zajistí si to už dnes. »Rci, ať tito dva synové moji sedají, jeden po pravici tvé a druhý po levici, v království tvém,« praví prosebně.

Ježíš dobře vystihl, co tato matka chce. Velice smuten, že je nepochopen, odmítá slíbit pohodlné hmotné zajištění. Tohle je Ježíšovo stanovisko. Chápal plně boj svých bratří o chléb. Byl na straně utlačovaných. V po-

dobenství o bohatci a žebráku Lazaru je zřejmě na straně utlačených. Ještě jasnější je místo, kde varuje, aby člověk nepřikládal srdce k přibývajícím statkům. Ujišťuje, že snáze velbloud projde jehelním uchem, než bohatc do království nebeského. Prvé jeho blahosla-venství platí chudým, mnohé běda vyslovil proti boha- tým. Avšak Ježíš nestavěl tento boj do popředí. Stále zdůrazňoval boj o statky, které mol a rez nekazí a zloději nevykopávají a nekradou. Žádá úplné odřeknutí statků, které víží k zemi, chce-li člověk za ním jít. Vidí nadějného mládence, který chce jít za ním, který však tuze lpí na zemských statcích. Ježíš vidí nutnost, aby se vzdal těchto statků. Nerad se s ním loučí, když však vidí, že mu jsou zemské statky milejší než du- chovní, zřiká se ho. To je co Ježíš žádá: úplné obrá- cení, odvracení se od zemských věcí k Božím. Tomu říká Nový zákon obrácení nebo znovuzrození. A proto Ježíš zemřel a prolil svoji předrahou krev, aby nás spasil od hříšné lásky k vezdejší věci. Kdo pak založí své spasení na této jeho oběti a u víře se ho uchopí, stává se jeho člověkem.

A to je poselství i dnešních křesťanů. Úplně chápou neúprosný boj svých pracujících a obtížených bratrů, boj o chléb. A snad mnohé vysvětluje významná věta Kiplingova: »Lidé jsou proto tak zlí, protože jsou ne- skonale nešťastni.« Má-li tato věta vysvětlit, je na svém místě. Avšak jistě by byla chyba, chtít tuto větu pe- četiti na jakousi úplnou omluvu mnohých činů.

Bylo mnoho lidí, kteří z neštěstí, z bídy, i hmotné, byli zlí. A my jsme poslední, kteří bychom chtěli po nich hodit kamenem. Avšak byli také lidé, kteří z vel- kého neštěstí konali právě mnoho dobrého. Těžko zjistit, kterých bylo více. Avšak lehko posoudit, kteří byli ti šťastnější. Bylo mnoho vynikajících básníků, spisovatelů, umělců a vědátorů, ale také lidumilů a vše- lijakých dobrých lidí, kteří z nesmírného hoře, ať už z bídy hmotné, či neštěstí rodinného, nebo z tělesného utrpení, učinili svět neskonale lepším, když ho opou-

šťeli, než byl, když na něj přišli. Je na vás, co chcete volit. Nepravím, že má pracující lid složit ruce v klín a nebojovat o svá práva. Avšak jistě je chyba, když člověk svůj život obětuje pouze otázce chleba, když vyčerpá svoji energii jen v boji o trochu lépe namaný krajíc, když v hmotných statech vidí všecko. To je naše výzva. Obrátte dokud je čas. Dokud se to dnes jmenuje. Dokud je čas milosti. Dokud jste mladí. Dokud jste zdraví. Neutrácejte svůj život v pouhých věcech vezdejších. Nemáte ani ponětí, jak krásný je svět neviditelný, který je možno poznat šestým smyslem, jímž se člověk zmocňuje duchovního světa. Jste nešťastní? Nestačí vám k štěstí plná mísa? Pak jste na dobré cestě. Každý člověk touží po nějakém korníčku, po zaměstnání, kterým si nevydělává chleba, které ho těší po skončené denní lopotě. Jsou mnozí, kteří tuto dobu věnují sportu, vědě, umění. Nejsou to zlé věci. Avšak to nestačí k plnému štěstí lidskému. My vám doporučujeme svět náboženský. Jsou lidé, kteří z neštěstí se utekli do tohoto světa a tak našli pravé štěstí, které jim podivuhodně pomohlo nést jejich svízele životní. Stali se šťastnými a učinili jiné šťastné. Kdo dnes nezná význam našeho textu, je rozhodně slepý a pozná jeho pravdivost až snad bude opouštět tento svět. Proto však už dnes voláme: Nezapomeňte, že ne samým chlebem živ bude člověk!

Pokračování příště

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté - Síť víry](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj Baptisté - Síť víry](#)